

ЖИВИ СПОМЕНИК ПАЛИМА

У спомен сваком палом борцу засадиће се по једно дрво

На иницијативу бораца уредиће се спомен-парк на месту званичног Трн крста изнад Беле Цркве, где су фашисти у два намета, у фебруару и мају 1943. стрељали око сто родољуба које су довели из бечкеречког догора. У знак сећања на сваког од њих засадиће се по једно дрво.

Према пројекту, који добровољно раде људи Слободан Калитинић из београдског „Центра пројеката“ и ликовни уметник Петар Кубичев из Новог Сада, плато од три хектара подељене ће се на 24 дела и на сваком ће се посадити дрвце — рекао нам је председник Општинског одбора СУВ НОР-а у Белој Цркви Здравко Станковић. На сваком стрељачком мушкарца подсећаће по један бор, а на сваку жену оморика. На стаблима ће бити исписана имена стрељаних а на свакој парцели име села из кога су погинули.

Земљане радове Белоцрквани су добровољно обавили а набили су и саднице. На пролеће изградиле се и спомен-плоча са барелефом димензија осам пута четири метра, тако да ће се споменик видети и из града. Највећи део послова уредиће добровољно грађани, махом омладинка, уз стручну помоћ радних колектива ове комуне.

Споменик треба да буде готов идуће године и биће одраз здружености и братства људи из овог дела земље, за које су пали родољуби у чији ће се спомен уздизати борови и оморике.

В. Нистор

СУДБИНА ПШЕНИЦЕ НА ПРИВАТНИМ ПОСЕДИМА

БАРОМЕТАР ПОЉОПРИВРЕДНОГ РАЗВОЈА

Производња пшенице је довољно рентабилан посао тен с приносима изнад 40 метарских центи по хектару

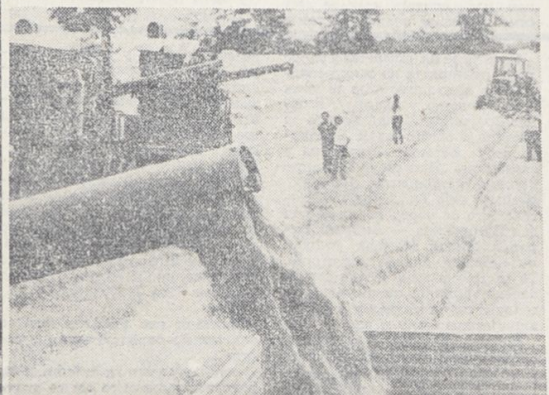
Свакако да је и цена утицала на стално смањење површина под пшеницом на индивидуалном сектору пољопривреде. Али, не ју ову бљску са приватног поседом. Инжењери агрономије Петар Вајић и Станоје Гајдобрански отворено су рекли на недавном саветовану о пшеници у Новом Саду да ова житарица не доноси неки нарочито добит. То је један од основних разлога повлачења пшенице са сеоских њива, али не и једини. Други су далеко дубљи.

Ова двојица стручњака су израчунали директне трошкове у гајењу пшенице и упоредили их са издацима за кукуруз. Разлика у добити по хектару је чак 2.500 динара у корист кукуруза. Они тврде да се селјаку уопште не исплати да гаји пшеницу ако не добије принос изнад 40 метричких центи по хектару.

Четири групе ратара

Да ли то значи да је елиминисање великог броја селјака из производње пшенице било и мање хлеба? То никако! Упоре до са смањивањем површина —

на служба друштвене пољопривреде упорно је настојала да са времену технологију производње пшенице прихвати што шири круг селјака. Али, у томе за иста широком кругу пољопривредника који су прихватили повољне, дубоко обраде и друге препоруке стручњака, створено је поком година и неколико нових. Гајдобрански и Вајић на воље четири групе који су своје врсте илустрација укунне диференцијације на селу у Војводини. Она показује ширину круга ратара произвођача, али и то да је још увек дугачак пут до циљева.

ЧЕТИРИ ГРУПЕ ПРОИЗВОЂАЧА: пшеница

акцију струке и науке, као и друштвену, треба усмерити ка повећању приноса. А да је то могуће говоре вишегодишња искуства.

И поред све неорганизованости земљорадника и других тежикоћа које су се јављале — струч-

у први круг, или групу, спадају они земљорадници који су одмах прихватили висококорне сорте и све агротехничке мере. То су произвођачи који су постигли рекордне приносе и учествовали на такмичењима органи-

зованим у Војводини. Сетимо се само неких:

Тодор Чехић из Стапара 1967. је са хектара добио 67,08 метарских центи пшенице. Станковић Амелић и Момир Йеквић из истога села и Сомборац Јона Партетић метар мање, Чувени Бошко Катић, такође из Стапара, годину дана касније остварио је са хектара 79,45 метричких центи зрна и тако поставио још неки стигнути рекорд. Таквих и сличних било је још много.

Зашто се напушта пшеница

По неколико хиљада ратара из Војводине остварује принос приближне рекордним. Са њима свакако треба рачунати у проузводњи пшенице и убудуће. Али упорозавају инжењери Петар Вајић и Станоје Гајдобрански, не и са свима. Многи од земљорадника који лако производе преко 50 и 60 метричких центи пшенице, то су они из првог круга који прихватају најсавремену и најбољу механизаацију и радну снагу, исто тако гаје по вагон и више кукуруза по хектару. И због поменутих рачуница — напуштају пшеницу.

На то их, и не само њих, наводи структура поседом, опремљеност и многе друге околности. Велики део земљорадника из другог круга, или групе, премењује неку врсту полутехнологије, кажу Вајић и Гајдобрански. Они по правили остварују мање приносе свих усева, па и пшенице. Оперативна рачуница и у потрази за нечим рентабилнијим — седи је такође напуштају.

У трећу групу спадају старачка домаћинства. Она земљу углавном дају у закуп и такође се на њој не гаји пшеница. Та земља се „раубује“ за кукуруз и друго биље ради брзе зараде. Мешовита домаћинства, већина њих — која поменути стручњаци сврставају у четврту групу — уопште не гаје хлебно житице. Ако то чине, онда је ради чистињања корова.

Задатак: повећање приноса

Није зато чудно што од 1959. када је на приватним оралица-

ма пшеница заузимала 31,2 одсто, овај проценат пада лане на 14,5 одсто а ове године се планира да заузме 140.000 хектара, или око 15 одсто. Питање је, заиста, да ли би било даква висока цена могла да знатније икад помери овај проценат навише? Јер, чини се да је управо опадња површина под пшеницом на индивидуалном поседу један од изваз показатеља беоких промена села. Може се чак рећи да је овај процес позитиван и да говори о реструктурирању села и целе пољопривреде, кроз тежиште и болове из којих се рађају, нови односи и путеви у производњи.

На ова хрватња свакако треба ба гледати саостраније, а не само кроз цену.

Један од основних задатака је још брже повећање приноса пшенице на индивидуалном сектору. И то — не само у Војводини, него уопште у Југославији, ако се жели преиш милиона тона зрна. Вез обира што су у процесу са 21,4 метричке центе у 1959. порасли на 39 у прошлој и 34 метричке центе у овогодшњој жетви, приноси на приватној земљи још за око 10-12 метричких центи заостају за радом на друштвеној. И ту се крију огромне резерве — у првом реду на поседима земљорадника из прве и друге групе.

Незамисливо је и готово неодољиво да пшеницом и хлебом Југословене снабдевају старачка домаћинства која не дају ни ве у закуп, а ову житарицу сеју зато што је то „најлакше“ за њих, што „не треба око ње радити“. Са таквих њива се мало добија, а развој домаћинства, иокак у тежак положају, због тога надају у још тежи.

Оштренио, да се и у овој области морају пронаћи бржа решења, да се мора користити ова велика резерва.

Тако Војводина променама на њивама све више губи класичну обележја Југословенске житнице и постаје Југословенска фабрика хлеба. Дакле и хлеба, али и онаг у хлеб.

Пшеница је, управо, барометар тога развоја.

Бранислав Ненадов

НЕСВАКИДАШЊА ОДЛУКА БАЧКОПОЛЧАНИНА ЈОНЕФА МОЗЕША

ЗБОГ ЦВЕЋА ОСТАВИО СЛУЖБУ

После 15 година рада секретар бачкотополске болнице Јониф Мозеш одлучио се за пољопривреду

У време када из села одлазе млади и способни људи у градове, није мало ни оних који тврде да — нема хлеба без мотике. Често попуњу ову мисао, али грчевито чувају радно место, крај струта у предузећу, или столицу у некој канцеларији.

Са земљом се она селу рау старији, а перекто је у тој неравнотежној борби победник — парлог.

Ипак, неким се чини да би живот на селу могао бити лепши, или бар мирнији. Таква је случај са Јожефом Мозешом из Бачке Тополе. Он је, вероватно или не, валустио радно место секретара бачкотополске болнице да би се посветио пољопривреди — тачније, одгоју селетна цвећа и поврћа. И није се покљачио Штавише, и његов син Ласло, студент Пољопривредног факултета у Новом Саду, спрема се да по стипендију заснува вилењера агрономије званује руднике и примени оно што је научио на свом поседу. Ту је и трећи члан ове сложне породице — супруга и мајка Вирека, која је у почетку с доста неповерењем гледала на животни проекиет свог мужа.

Плодови животниог одређења

Где бисте могли да затекните Мозешове ако не у цвећу. У-

сред њега никла је и пространа кућа. То је један од плодова новог животниог одређења Јожефа Мозеша, али и дар пољопривреде, која може да буде и те како захвална привредна грана.

— Као дете суботичког жедезишара, нисам знао ни десе чини пољопривредних радова. Тачну су ми биле непознате и неке житарице. Можда ме је баш због тога нешто вукло прироти. Жеља да ближе упознам шта све она може да подари човеку није ми напуштала ни када сам одрастао, — прича Јожеф Мозеш.

— Иако сам имао лепо радно место и 15 година радног стажа, рад у канцеларији ми је досадио. Сви ошти личе као јаје јајету. Због тога сам са женом после разлог вре мене почео да отагајим поврће и мена почео да Прасад су тада приподеле савише. Прасад су тада била на добројцени, па је то сабила на добројмоју жељу да се појачавало моју жељу да се одредећи за пољопривреду. Језице новела је била што пољопривредници нису имали здравствену заштиту. За себе нисам бринуо, азаштиту. За себе нисам могао да оставим жену и сина. Када су ово право

стекли и пољопривредници, почео сам да купујем земљу. Сада имају 14 јутара, првокласне оралице, — каже Мозеш.

На свом поседу гаји 50 сорти цвећа и 10 сорти поврћа.

— Пољопривреда тражи комплетног човека, а то је оно што волим. Драг је и у томе што гледам како напредују плодови рада моје породице, али и у стрешњи од невремена. Пољопривредом не могу да се баве изнемогли људи. То је грех и према њима и захвалној земљи која је отхрањивала много људи, — истиче угледни пољопривредник.

Без знања — нема имања

Задовољство је разговарати с овим разбоитим човеком. Док та слушаће, непристрелно се док не уздах: ех, да је само више оваквих оваквих привредника! Вили би нам пустији и азбари и трпеце.

— Готово да нема човека који ланас не истиче силити изпревак науке и технике. А оне нису ова слова у убишеница и књигама. Заправо, ако не набу примену у свакодневном животу и раду, она је славања од њих. Лоша је време — јако је што је тако — да без знања ни у пољопривреди нема имања. Уосталом, зар се то најбоље из

ЖИВОТ У ЦВЕЋУ: породица Јожефа Мозеша на свакодневном послу

види на приносима житарица и других усева на приватном и друштвеном поседу, — вели Мозеш.

Пре осам година ископао је бунар и ископао базен од 60.000 литара, који се за њој напуни.

С уређајима за вештачко наводњавање, укупна инвестиција је износила 30.000 динара.

У цевима дугим 400 метара паводњава осам јутара под цвећем, а на престојалим шест про изводи семе поврћа. С Александар Мичовом из банатског села Конока, Мозеш је највећи про извођач семена цвећа и поврћа у земљи.

— Има далеко више посла него у производњи пшенице и кукуруза, али труд се исплати. Само да још остарио преко земљопоседу и сво за мене највећег знањама на свету, — завршио је Јожеф Мозеш.

— Поред оца сам још у летивости заповед гајове цвећа и поврћа. Због тога сам и завршио Средњу пољопривредну школу у Бачкој Тополи. Када стекнем диплому Пољопривредног факултета у Новом Саду, настану где је отац стао, — каже млади Ласло.

— Не брдам сам за оно зашто се су одредећи испруг и сину. Водим домаћинство и помажем у пољу ко лако стигнем. Видите, наша кућа је описана цвећем. А хлеб од њега, припаћеће, ако није слава, макар је лепши, — објаснија нам је Верона Мозеш.

Драган Младеновић